Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Asiantuntijalausunto

8.12.2025

VN/13/2025
VN/13/2025-TEM-114

Talousvaliokunta

Työ- ja elinkeinoministeriön asiantuntijalausunto: Kansalaisaloite: Krääsätalous kuriin – suomalaisyritysten ja kuluttajien oikeuksien puolesta, KAA 7/2025 vp

Työ- ja elinkeinoministeriö kiittää mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunto ja toteaa asiasta seuraavaa:

Yleistä

Kansalaisaloitteen allekirjoittaneet esittävät, että eduskunnan olisi ryhdyttävä toimenpiteisiin ultrapikamuodin ja krääsäkaupan epäreilun aseman rajoittamiseksi Suomessa. Aloitteessa todetaan, että kiinalaiset krääsäverkkokaupat, kuten Temu ja Shein, ovat vieneet kertakäyttökulutuksen kestämättömyyden uudelle tasolle ja syövät suomalaisyritysten elinvoimaa sekä vaarantavat ympäristön, työntekijöiden oikeudet ja kuluttajien turvallisuuden. Kansalaisaloite esittää, että ultrapikamuodin ja krääsäkaupan mainonta tulisi kieltää. Lisäksi kansalaisaloite esittää, että eduskunta selvittäisi mahdollisuutta vaikuttaa krääsäkaupan kasvuun verotuksen keinoin.

Tausta

Kuluttajien vähäarvoiset tilaukset verkon ja verkon markkinapaikkojen kautta suoraan kolmasmaissa, erityisesti Kiinassa, toimivilta valmistajilta ovat kasvaneet voimakkaasti viime aikoina. Niin Suomessa kuin EU-tasolla on tunnistettu, että näissä erittäin alhaisen hinnan tuotteissa on usein ongelmia, joita ovat muun muassa riski vaatimustenvastaisista tuotteista aiheutuvista haitoista kuluttajien terveydelle ja turvallisuudelle, riski ympäristövahingoista ja haitallisesta hiilijalanjäljestä sekä kielteinen vaikutus kuluttajansuojan tasoon ja velvoitteita noudattavien yritysten kilpailukykyyn. Vaatimuksia noudattavien yritysten näkökulmasta tämä ns. halpatuonti aiheuttaa vääristymiä markkinoille, sillä velvoitteita noudattavat yritykset eivät mitenkään voi kilpailla etämyynnin erittäin alhaisten hintojen kanssa.

Lisäksi ilmiön volyymi kuormittaa tulli- ja markkinavalvontaviranomaisia. Markkinavalvontaviranomaiset tekevät riskiperusteista ja pistokokeenomaista valvontaa, jonka tavoitteena on varmistaa, että EU:n markkinoilla olevat tuotteet täyttävät niille asetetut vaatimukset. Työkalut toimivat tehokkaimmin EU:n sisämarkkinoilla toimiviin yrityksiin. Viranomaisilla on toimivaltuuksia esimerkiksi vaatia myytävänä

Postiosoite **Postadress** **Postal Address** Työ- ja elinkeinoministeriö	**Käyntiosoite** **Besöksadress** **Office**	**Puhelin** **Telefon** **Telephone**	**Faksi** **Fax** **Fax**	**s-posti, internet** **e-post, internet** **e-mail, internet**
PL 32 00023 Valtioneuvosto	Aleksanterinkatu 4 Helsinki	0295 16001 +358 295 16001	09 1606 2160 +358 9 1606 2160	kirjaamo.tem@gov.fi www.tem.fi

olevan vaatimustenvastaisen tuotteen poistamista verkosta. Käytännössä tuotteiden poistamiseen verkkomarkkinoilta liittyy useita haasteita.

Euroopan komissio antoi helmikuussa 2025 tiedonannon ”Kattava EU:n keinovalikoima turvallista ja kestävää verkkokauppaa varten” (ns. verkkokauppatiedonanto). Tiedonannossa komissio ilmoitti täytäntöönpanon painopisteistään. Tavoitteena on varmistaa, että verkkokauppa ja suoraan kuluttajille toimitetut tuontituotteet ovat EU:n sääntöjen ja hyvän kauppatavan mukaisia. Komission tiedonanto ei sisältänyt uusia toimenpide-ehdotuksia, vaan perustuu kokonaisvaltaisen lähestymistapaan, jossa hyödynnetään lainsäädännön, viranomaisvalvonnan, digitalisaation, tietoisuuden lisäämisen ja dialogin keinoja. Komissio on ilmoittanut arvioivansa verkkokauppatiedonantoa ja sen toimenpiteitä helmikuun 2026 loppuun mennessä. Lisäksi komissio on hiljattain ilmoittanut suunnitelmistaan tuote- ja markkinavalvontasäänte-lyn päivittämiseksi. Markkinavalvonta-asetuksen ja markkinavalvontalainsäädäntökehyksen (New Legislative Framework, NLF) päivittämiseen liittyen on parhaillaan käynnissä komission julkinen kuuleminen.

Kansallisia toimia verkkokaupan halpatuonnin haasteisiin vastaamiseksi ja reilujen kilpailuedellytysten takaamiseksi on valmisteltu joissakin EU-jäsenmaissa, kuten Ranskassa.

Työ- ja elinkeinoministeriön lausunto asiassa

Työministeri Marttisen aloitteesta työ- ja elinkeinoministeriö on 7.11.2025 asettanut virkamiestyöryhmän selvittämään ratkaisuja halpatuonnin ja verkkokaupan ongelmiin. Työryhmän tehtävänä on kartoittaa kaikkia niitä kansallisen ja EU-tason ratkaisukeinoja, joilla voidaan puuttua halpatuonnin aiheuttamiin ongelmiin. Keinojen kartoituksen lisäksi tehdään ehdotus ensisijaisista jatkotoimista helmikuuhun 2026 mennessä. Työryhmän jäseninä ovat ilmiön kannalta relevantit vastuuministeriöt (TEM, LVM, VM, OM, YM, UM) sekä valvontaviranomaisista Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes ja Tulli. Osana työtään työryhmä on kuullut laajasti eri sidosryhmiä. Työryhmä on valmis jatkamaan avointa keskustelua ja on avoin sidosryhmien ja asiantuntijoiden ehdotuksille.

Kansalaisaloitteessa tuodaan esiin, että kiinalaiset suuret verkkokaupan alustat ovat vieneet kertakäyttöisyyteen perustuvan kulutuksen kestämättömyyden uudelle tasolle, minkä lisäksi ne syövät suomalaisyritysten elinvoimaa sekä vaarantavat ympäristön, työntekijöiden oikeudet ja kuluttajien turvallisuuden. Tilannekuva ja ratkaisut kaikkiin mainituista ongelmista ovat käsittelyssä ministeri Marttisen asettamassa työryhmässä. Työryhmä hakee ratkaisuja muun muassa yritysten tasapuolisten toimintaedellytysten takaamiseksi EU:n sisämarkkinalla ja sen varmistamiseksi, että EU:n sisämarkkinalla kuluttajien saataville asetetut tuotteet olisivat vaatimustenmukaisia.

Kansalaisaloite esittää, että ultrapikamuodin ja krääsäkaupan mainonta tulisi kieltää. Lisäksi kansalaisaloite esittää, että eduskunta selvittäisi mahdollisuutta vaikuttaa krääsäkaupan kasvuun verotuksen keinoin. Vastuu mainonnan sääntelystä kuuluu pääosin oikeusministeriölle ja veroratkaisut kuuluvat valtiovarainministeriölle. Työryhmä kuitenkin arvioi näitä kysymyksiä osana työtään.

Suomen pitkän linjan EU-politiikan linjojen mukaisesti työ- ja elinkeinoministeriö korostaa, että Suomi on osa EU:n sisämarkkinoita, joilla tavarat voivat liikkua vapaasti. Halpatuontityöryhmän toimeksiannon mukaisesti työryhmä arvioi toimenpiteitä huomioiden EU:n sisämarkkina- ja kauppapolitiikan reunaehdot. Mahdolliset kansalliset toimet on pyrittävä mitoittamaan niin, että ne eivät luo riskiä sisämarkkinoiden pirstaloitumisesta. Kolmansista maista saapuvien vähäarvoisten tuotteiden massiivinen tuonti suoraan EU-alueen kuluttajille on koko EU:n laajuinen haaste. Tehokkaita ratkaisuja haasteisiin vastaamiseksi tarvitaan erityisesti EU-tasolla.

Unioniin tuotavien tuotteiden koko elinkaarta säädellään jo EU:ssa ja asianomaisten toimijoiden velvollisuudet on määritelty. Lainsäädäntö on monilta osin tuoretta, minkä vuoksi sen teho ei välttämättä vielä näy täysimääräisesti. Voimassa olevan lainsäädännön tehokas täytäntöönpano onkin erittäin tärkeää. Uutta lainsäädäntöä harkittaessa on syytä kiinnittää huomiota laadukkaisiin vaikutusarviointeihin, voimassa olevan lainsäädännön kattavuuteen ja pidättäytyä päällekkäisestä sääntelystä. (E 38/2025 vp, komission tiedonanto kattavasta EU:n keinovalikoimasta turvallista ja kestävää verkkokauppaa varten)

On tärkeää, että EU:n markkinoilla toimivia toiminnanharjoittajia koskevaa sääntelyä sovelletaan näihin tasapuolisesti. Suomi on pitänyt tarpeellisena tarkastella kriittisesti erityisesti verkkomarkkinapaikkojen tarjoajien velvollisuuksia koskevaa sääntelyä osana tarvittavia toimia ilmiön aiheuttamien ongelmien

ratkaisemiseksi. Suomi pitää tärkeänä, että lainsäädännössä asetettavat velvoitteet ovat oikeassa suhteessa kunkin toimijan tosiasialliseen rooliin ja mahdollisuuksiin vaikuttaa esimerkiksi tuotteen suunnitteluun, valmistukseen, markkinointiin, toimitukseen ja muuhun elinkaareen. Samalla on olennaista huolehtia, että EU:n markkinoille päätyvät tuotteet ovat turvallisia ja EU:n lainsäädännön asettamien vaatimusten mukaisia. EU-tasolla Euroopan komission rooli verkkomarkkinapaikkojen tarjoajien valvontaviranomaisena sekä tulli- ja markkinavalvontaa koordinoivana tahona on keskeinen. (E38/2025, komission tiedonanto kattavasta EU:n keinovalikoimasta turvallista ja kestävää verkkokauppaa varten)

Kolmansista maista saapuvan verkkokaupan haasteet ovat monisyisiä. Ratkaisukeinot tunnistettuihin ongelmiin ja toimivaltuudet niissä kuuluvat usealle eri viranomaiselle niin Suomessa kuin EU-tasollakin. Ratkaisuja ilmiön aiheuttamiin haasteisiin tarvitaan laajalla rintamalla.

Valtiosihteeri Mika Nykänen

Erityisasiantuntija Noomi Saarinen

Liitteet
Jakelu
Tiedoksi